

27. 3. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Péče řádného hospodáře pod vlivem rekodifikace soukromého práva

Rekodifikace soukromého práva zavedla partikulární zpřesnění povinností zahrnujících postupy rozhodování a nahrazování vůle právnických osob orgány takové právnické osoby. Předně se jedná o orgány právnické osoby ve smyslu ustanovení § 151 a násl. zákona č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník (dale jen: „o.z.“). Zákon explicitně stanoví povinnosti, které je nezbytné zachovávat při výkonu funkce člena voleného orgánu právnické osoby, respektive tedy péči řádného hospodáře.

„Povinnost jednat s péčí řádného hospodáře se přitom rozumí povinnost vykonávat funkci člena voleného orgánu s nezbytnou loajalitou a s potřebnými znalostmi a pečlivostí.“[1] Část odborné veřejnosti se přiklání k názoru nepotřebné konkretizace a úzkého vymezení péče řádného hospodáře ve výše zmíněném ustanovení. V této souvislosti může působit loajalita společně s potřebnými znalostmi a pečlivostí příliš formalisticky. Institut péče řádného hospodáře jako takový již dospěl určité formy "perfekcionistického" výkladu prostřednictvím Nejvyššího soudu České republiky (dale jen: „NS“). Z tohoto pohledu se může zdát pokus zákonodárce o přizpůsobení definice institutu jako značně neopodstatněný. Autor se s tímto názorem ve větší míře neztotožňuje, jelikož povinnost loajality, byť byla již dříve specifikována judikaturou NS, nepůsobí v rámci právní úpravy nijak závadným způsobem, a rozhodně není nutno tento postup považovat za nešťastný. NS při svém rozhodování zahrnující složku loajality došel k závěru, že členu představenstva akciové společnosti při rozhodování představenstva náleží též povinnost upřednostnit zájem společnosti před zájmem akcionáře.[2]

Očividný úmysl zákonodárce lze v oblasti rekodifikace rozpoznat tak jak se na první pohled jeví, a to bez znatelných obtíží, jelikož je tohoto termínu[3] v rámci ustanovení zákona užíváno do značné míry.[4] V korelaci se zákonem č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích (dale jen: „ZOK“) došlo skrze zahraniční právní úpravu k inspirativnímu toku, jehož výstupem bylo včlenění pravidla podnikatelského úsudku do českého právního prostředí. Toto pravidlo se však v návaznosti na péči řádného hospodáře neuplatní absolutně vůči všem jednáním porušujícím péči řádného hospodáře, přičemž tato mají pro obchodní korporaci nepříznivé následky.[5] Návaznost tohoto myšlenkového směru zákonodárce je patrná zejména v následujícím ustanovení ZOK. Slovy zákona se *vždy přihlédné k péči, kterou by v obdobné situaci vynaložila jiná rozumně pečlivá osoba, byla-li by v postavení člena obdobného orgánu obchodní korporace.*[6] Dochází zde k určité formě objektivizace péče, která koliduje se subjektivním přístupem péče o vlastní majetek, a na tento rezignuje. Je vyžadován tzv. střední standard de lege artis, aniž by byla vyžadována péče nadstandardní.[7] Odpovědnost řádného hospodáře je však nutno chápat individuálně a v celé její šíři. Převažuje zde prvek diferenciací, jelikož péče řádného hospodáře je schopen odborník v dané oblasti,[8] a taktéž i diletant. Docentka Štenglová uvedenou skutečnost označuje jako *objektivní standard s relativní nutností zajištění vyšší odbornosti*. Člen orgánu jednající s péčí řádného hospodáře musí primárně rozpoznat, kdy jsou již jeho znalosti ve věci natolik nedostačující, že je nutné přijmout nezbytná opatření, případně *odbornou pomoc speciálně kvalifikovaného subjektu, a zajistit takovou pomoc.*[9] V případě, že člen orgánu obchodní korporace disponuje odbornými znalostmi, schopnostmi či dovednostmi, je tento člen povinen v rámci svých možností těchto využívat[10]

K intepretační kolizi dochází ve výkladu a určení druhu zastoupení právnické osoby prostřednictvím

jejího orgánu respektive statutárního orgánu. Zde se ptáme, jde-li o zastoupení zákonné či smluvní, případně o jistou formu společné aplikace obou těchto způsobů zastoupení. Profesor Dědič přiznává, že dle jeho názoru zákonné zastoupení „*rysy smluvního zastoupení má, zejména pokud jde o právní důvod vzniku zastoupení, neboť bez vůle dané osoby stát se členem statutárního orgánu a tedy i zastupovat právnickou osobu, toto zastoupení vzniknout nemůže.*“[11] Tento názor nikterak nevyvrací Dědičovo přesvědčení o zvláštnosti zastoupení právnické osoby jejím statutárním orgánem, kterou nelze čistě podřadit ani pod jeden z těchto druhů zastoupení. Dědič považuje tento druh zastoupení právnické osoby za „*zvláštní druh zastoupení na základě zákona.*“[12] V návaznosti na tento interpretační deficit docházíme k problematice smluvního zastoupení pojícího se s institutem péče řádného hospodáře ve vztahu k prokurě. S přihlédnutím k úmyslu zákonodárce se nicméně na *prokuristu*[13] neaplikují ustanovení o členech statutárního orgánu, ledaže zákon stanoví jinak (srov. Rozsudek NS ze dne 18. prosince 2003, sp. zn. 21 Cdo 1269/2003). Tento postup je patrný zejména ze separace smluvního zastoupení/prokury od samotného vymezení statutárního orgánu společnosti, a které následuje po obecné úpravě zastoupení. Ustanovení § 454 o.z. explicitně vymezuje povinnost prokuristy při výkonu prokury jednat s péčí řádného hospodáře. Výše zmíněné ustanovení je však dispozitivní, a tudíž se lze od výslovné dikce zákona v tomto případě odchýlit a ujednat si jinak.

Rekodifikace soukromého práva nepřinesla v oblasti institutu péče řádného hospodáře zásadní změny, byť došlo k již výše zmíněné specifikaci povinností s takovou péčí vázaných, a zároveň k paralelnímu užití doktríny business judgement rule neboli pravidla podnikatelského úsudku. I v této oblasti soukromého práva nacházíme rekodifikační nedostatky, které jistým způsobem mohou být posunkem k novelizačním úvahám. Na druhou stranu lze čerpat z nepřeborného množství judikatorních závěrů Nejvyššího soudu a v tomto smyslu i kontinuální rozhodovací praxe.[14]

Jiří Bálek,

student Právnické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci

e-mail: jiri.balek02@upol.cz

---

[1] Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. 1. vydání, Praha: C. H. Beck, 2014, s. 817

[2] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 24. 2. 2009, sp. zn. 29 Cdo 3864/2008

[3] Péče řádného hospodáře

[4] Srov. ust. § 454 o.z., § 1411 o.z., § 2213 o.z., § 2336 o.z.

[5] Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 137

[6] Ustanovení § 52 odst. 1 zákona č. [90/2012](#) Sb., o obchodních korporacích v platném znění

[7] Štenglová, I., Havel, B., Cileček, F., Kuhn, P., Šuk, P.: Zákon o obchodních korporacích. Komentář. 1. vydání. Praha : C. H. Beck, 2013, s. 140

[8] Profesionál

[9] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006

[10] Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 30.7.2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006

[11] Jan Dědič: Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník, [Právní rozhledy 15-16/2014, s. 524]

[12] Jan Dědič: Úprava konfliktů zájmů v zákoně o obchodních korporacích ve vazbě na nový občanský zákoník, [Právní rozhledy 15-16/2014, s. 524]

[13] § 450 o.z.

[14] Usnesení NS ze dne 18. 10. 2006, sp. zn. 5 Tdo 1224/2006; Usnesení NS ze dne 26. 4. 2007, sp. zn. 3 To 554/2006; Rozsudek NS ze dne 30. 7. 2008, sp. zn. 29 Odo 1262/2006; Usnesení NS ze dne 17. 10. 2006, č. j. 6 Tdo 168/2007

© EPRAVO.CZ – Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Nařízení prodeje jednotky jako ultima ratio ochrany práv ostatních vlastníků?](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)